

عوامل مؤثر بر موفقیت گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت خودرو (مطالعه موردی: غرب تهران بزرگ)

تاریخ دریافت: ۸۸/۹/۱۲

تاریخ پذیرش: ۸۸/۱۰/۲۵

رضا جوادیان، محمدحسین احمدی، یوسف محمدی مقدم

چکیده

مسئله و هدف: پیشگیری از جرم و مبارزه با آن اندیشه نوظهوری نیست، بلکه از دغدغه‌هایی است که بشر در طول تاریخ همواره با خود همراه داشته است. تحقیق حاضر به دنبال راه حلی برای چگونگی کاهش سرقت خودرو در غرب تهران است به همین منظور در پی عواملی است که بر گشت انتظامی مؤثرند.

روش: روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری عبارتند از رؤسای کلانتری‌های غرب تهران، رؤسا و کارشناسان پلیس پیشگیری، مأمورین گشت انتظامی، کارکنان اداره مبارزه با سرقت آگاهی به تعداد ۸۱ نفر که این عده از روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه‌بندی شده انتخاب گردیدند و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های مصاحبه، پرسشنامه و مطالعه کتابخانه‌ای استفاده شده است.

یافته‌ها: آزمون‌های آماری رابطه معناداری بین «گشت انتظامی» آموزش، ویژگی‌های محیطی، اختیارات مأمورین، رویه عملیاتی، امکانات خودرویی، اطلاع‌رسانی به موقع را نشان می‌دهد.

نتایج: آموزش علمی و اصولی نیروهای گشتی می‌تواند تأثیر به‌سزایی در پیشگیری از سرقت خودرو نماید. ویژگی‌های محیطی و آشنایی با منطقه مورد سرقت در پیشگیری از سرقت خودرو تأثیر زیادی دارد.

امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشتی در پیشگیری از سرقت خودرو تأثیر دارد. افزایش اختیارات مأمورین گشت انتظامی در محدوده قوانین و مقررات تأثیر به‌سزایی در پیشگیری از سرقت خودرو دارد. وجود رویه قواره‌مند و استاندارد در هنگام گشت‌زنی تا حدود زیادی در پیشگیری از سرقت خودرو تأثیر دارد. در صورت سوء ظن اطلاع‌رسانی به موقع و سریع به واحدهای گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت خودرو تأثیر به‌سزایی دارد.

کلید واژه‌ها: گشت انتظامی / سرقت خودرو / پیشگیری / پیشگیری از سرقت / سرقت

مقدمه:

انسان برای برقراری نظم و امنیت در جامعه و محیطی که در آن زندگی می‌کند همواره در تلاش است با توسل به شیوه‌های گوناگون از بروز جرایم و هرگونه اقدامی که نظم جامعه را به خطر می‌اندازد جلوگیری کند. در همین راستا، گشت انتظامی نیز با هدف کاهش جرایم در سطح جامعه در قسمتی از مأموریت‌های خود در قبال سرقت خودرو تمهیداتی را برای جلوگیری و کاهش این‌گونه جرایم اندیشیده است. این تحقیق درصدد بررسی عوامل مؤثر بر گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت خودرو در غرب تهران است. در این راستا، مسائل مربوط به آشنایی با گشت انتظامی، شرح وظایف گشت‌های انتظامی، و مسئله پیشگیری مورد بررسی و تحلیل قرار خواهد گرفت.

بخشی از نیروی انتظامی که مجهز به تجهیزات لازم بوده و با وسایل یا پیاده و آشکار و پنهان ضمن داشتن برنامه‌ریزی زمانی و مکانی معین، محدوده استحقاقی کلانتری‌ها را با تردد و رفت و آمد خود زیر نظر داشته و با مشاهدات و نظارت مستقیم خود موجبات استقرار نظم و تأمین امنیت و جلوگیری از وقوع جرم را فراهم می‌کند در اصطلاح «گشت انتظامی» نامیده می‌شود (ابتهاج ۱۳۸۷: ۲). از مهم‌ترین وظایف گشت انتظامی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) برخورد با جرایم مشهود؛

قانوناً به موجب ماده ۲ قانون مجازات اسلامی، هر فعلی با ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد جرم محسوب می‌شود (گلدوزیان، ۱۳۸۶: ۶۵)

ب) حضور در نقاط جرم‌خیز منطقه؛

ج) حضور سریع در صحنه‌های وقوع جرایم مهم؛

د) اجرای مانور در نقاط آلوده و جرم‌خیز و محل تردد مجرمان سابقه‌دار؛

ه) کنترل راه‌های اصلی و فرعی حوزه استحقاقی و کنترل و کشف وسایط

نقلیه مسروقه با استفاده از دفاتر و رایانه؛

و) پیش‌بینی از گشت‌های غیر آشکار؛

ز) انجام عملیات‌های آشکار و تعقیب؛

ح) انجام مأموریت‌های ویژه بر دستور.

برای نزدیکی به اهداف کلی گشت که همان پیشگیری از وقوع جرایم و شناسایی و تعقیب مجرمان و جنایت‌کاران و ... لازم است با مدیریت صحیح و برنامه‌ریزی دقیق اکیپ‌های گشتی را در اغلب ایام، رهبری و هدایت کرد و از حالت سنتی و قدیمی که اکیپ‌های گشت فقط مکلفند درون اتومبیل گشت انتظامی مبادرت به پلاک خوانی اتومبیل مسروقه نمایند، خارج کرد و وظایف دیگری در راستای هدفمند کردن به آنان محول کرد که با واگذاری این امور عملکرد آنان را ارتقا و از اثربخشی بیشتر گشت‌های موصوف برخوردار شد.

بعد از آشنایی مختصر با گشت انتظامی در ادامه به موضوع پیشگیری می‌پردازیم
واژه پیشگیری در فرهنگ به معنای جلوگیری کردن، مانع شدن، مانع سرایت شدن و پیش‌بینی کردن آمده است (گل محمدی خامنه، ۱۳۸۷: ۵)

در جرم‌شناسی، پیشگیری عبارت است از «به جلوی تبهکاری رفتن» یا استفاده از تکنیک‌های گوناگون مداخله به منظور ممانعت از وقوع بزهکاری است. اگر پیشگیری از تبهکاری متضمن «آگهی دادن» از چیزی است، منحصرأ به عنوان یکی از تکنیک‌های ممکنه مداخله‌است. برای مثال، مخاطب قراردادن جمعیت یا بعضی از اشخاص که به علت عدم رعایت بعضی از اقدامات حمایتی در معرض خطر هستند، از مصادیق آگهی دادن است (اکبری، ۱۳۸۰: ۱۴).

انواع پیشگیری عبارت است از پیشگیری ابتدایی، ثانویه و پیشگیری نوع سوم.

۱- پیشگیری ابتدایی، شامل سیاست‌ها و طرح‌هایی برای پیشگیری از شرایط جرم‌زا طراحی شده است. نمونه‌هایی از زمینه‌های مربوط به دخالت در مرحله قبل از ارتکاب جرم شامل خانواده، آموزش و پرورش، مسکن، اشتغال و تفریحات می‌شود (گراهام، ۱۹۹۰، ۱۲).

۲- پیشگیری ثانویه به طور خاص گروه‌های در معرض خطر بزهکاری را مورد توجه قرار می‌دهد و تدابیری ویژه برای این گروه‌ها می‌اندیشد، مانند تدابیر حمایتی از کودکان بی‌سرپرست یا بد سرپرست، کودکان خیابانی و....

۳- پیشگیری نوع سوم، معطوف به پیشگیری از تکرار جرم، در خلال اقدامات فردی برای سازگاری مجدد اجتماعی یا خنثی کردن بزهکاران پیشین است مانند پیشگیری از تکرار جرم با استفاده از نیروی پلیس یا تدابیر مربوط به ضمانت اجراهای قضایی رسمی (نجفی ابرآبادی، ۱۳۸۲: ۵۶۹).

پیشگیری کیفری عام از طریق تهدید به مجازات دو رسالت عمده بر عهده دارد: یکی تنبیه مجرم و دوم ارعاب عمومی. در واقع قانون‌گذار به وسیله تهدید به کیفر، با ایجاد رعب و هراس در دل مجرمان بالقوه آنان را از ارتکاب جرم منع می‌کند (بارانی بیرانوند، ۱۳۷۶: ۶۱).

با توجه به موارد مطرح شده ضرورت این تحقیق به این دلیل است که پلیس معتقد است که راه‌اندازی گشت‌های به صورت سواره و پیاده می‌تواند موجب پیشگیری از وقوع جرم شود. به همین دلیل از دیرباز در ساختار تشکیلاتی واحدهای انتظامی از قبیل آگاهی‌ها و کلانتری‌ها واحدهای گشت آشکار پیش‌بینی شده است و بخشی از اعتبارات پلیس صرف این کار می‌شود. از سال ۱۳۷۶ فرماندهی انتظامی تهران بزرگ نیز با همین اعتقاد اقدام به راه‌اندازی گشت انتظامی علاوه بر گشت‌های کلانتری‌ها و آگاهی‌ها در سطح تهران بزرگ کرده است.

بدون تردید بررسی اثر بخشی واحدهای گشت انتظامی می‌تواند در مدیریت هر چه بهتر پلیس و ارائه خدمات شایسته به شهروندان و همچنین بهره‌برداری بهینه از منابع انسانی و مالی مؤثر واقع گردد. لیکن به دلیل گستردگی کار، بررسی عوامل مؤثر بر گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم در سطح کشور در این تحقیق میسر نیست به همین خاطر بررسی موضوع مذکور در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو در سطح غرب تهران (سرکلانتری دوم و پنجم) مدنظر این تحقیق است.

یکی از دلایل اساسی در اهمیت و ضرورت این تحقیق بحث پیشگیری وضعی و نوع گشت انتظامی بر کاهش و جلوگیری از سرقت خودرو است، زیرا همان طور که واضح است، پیشگیری از جرایم به مراتب برای نیروی انتظامی چه از نظر اقتصادی و چه از نظر زمانی و به‌کارگیری نیروی پلیس با صرفه‌تر از برخورد با مجرمان پس از ارتکاب جرم است. گماردن یک مأمور پلیس در خیابان به عنوان گشت پیاده و به

منظور جلوگیری از سرقت و جرایم دیگر برای پلیس بسیار آسان‌تر از رسیدگی به وقوع سرقت و جرایمی است که رخ داده و در این رابطه مخارج و هزینه‌های سنگینی را خواسته یا ناخواسته به نیروی انتظامی تحمیل می‌کند. بنابراین از این منظر کاهش هزینه‌ها را نیز می‌توان از جمله دلایل ضرورت این تحقیق دانست.

مطالعات انجام شده

تاکنون در خصوص عوامل مؤثر بر گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت خودرو در کشور تحقیق مبسوطی انجام نگرفته است. با این حال اشاراتی به آن شده است: سهرابی ( ) در تحقیق به بررسی عوامل مؤثر بر اثربخشی گشت انتظامی به برخی از مطالعات انجام شده که به‌طور غیرمستقیم به مسئله سرقت خودرو پرداخته است به شرح زیر اشاره می‌شود:

این تحقیق به صورت موردی از پرسنل نیروی انتظامی در شیراز در سال ۱۳۸۳ صورت گرفته است. محقق در این تحقیق بیشتر نگاهی روان‌شناختی به موضوع دارد و متغیرهایی چون تحصیلات، استرس، اضطراب، افسردگی، سن و مدت زمان خدمت و رضایت از زندگی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند. رضانزاد ( ) در مطالعه دیگری به بررسی رابطه بافت شهری در نحوه انجام وظیفه گشت انتظامی پرداخته است.

در این تحقیق به تشریح بافت شهری ارومیه و نحوه انجام گشت انتظامی بر اساس وضعیت جغرافیایی و ساعات پیک جرایم و جرم‌خیزی محل و مناطق مورد نظر پرداخته شده است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که استفاده از گشت‌های موتوری و شبگردها، ایجاد روشنایی در معابر، رفع یا تقلیل موانع مؤثر در گشت‌زنی از جمله عوامل مؤثر بر گشت‌های انتظامی در شهر ارومیه است.

کلشی یارندی به بررسی رابطه حضور گشت‌های انتظامی با احساس امنیت کسبه در شهر تهران پرداخته و عملکرد واحدهای گشت انتظامی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. به‌طوری‌که این پژوهش نحوه گشت‌زنی و نحوه حضور و میزان مؤثر بودن وجود این نوع گشت‌ها در کاهش جرایم را مورد بررسی قرار می‌دهد. محقق در پایان براساس یافته‌ها و نتایج تحقیق، افزایش تعداد و حضور گشت‌ها در سطح شهر و

تشکیل و برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تقویت و نظارت بر نحوه رفتار و برخورد پرسنل و تقویت و افزایش انگیزه پرسنل گشت‌ها را پیشنهاد داده است.

سؤال‌های تحقیق

سؤال اصلی:

چه عواملی در گشت انتظامی باعث پیشگیری از سرقت خودرو در غرب تهران می‌شوند؟

سؤال‌ات فرعی:

۱- آیا میزان آموزش و تجربه مأموران گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

۲- آیا ویژگی‌های محیطی حوزه استحفاظی گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

۳- آیا امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

۴- آیا میزان اختیارات مأموران گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

۵- آیا وجود روبه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

۶- در هنگام سوء ظن آیا اطلاع‌رسانی به‌موقع و سریع به واحدهای گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو مؤثر است؟

اهداف تحقیق

هدف اصلی پژوهش حاضر شناسایی و تبیین عوامل مؤثر بر گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت خودرو در منطقه غرب تهران بزرگ است و هدف دیگر آن ارائه راهکار و پیشنهادهای کاربردی براساس یافته‌ها و نتایج تحقیق است.

فرضیه‌های تحقیق:

- ۱- بین میزان آموزش و تجربه مأموران گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.
- ۲- بین ویژگی‌های محیطی حوزه استحفاظی گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.
- ۳- بین امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.
- ۴- بین میزان اختیارات مأموران گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.
- ۵- بین وجود روبه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.
- ۶- در صورت سوءظن بین اطلاع‌رسانی به موقع و سریع به واحدهای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق پژوهش حاضر از نظر ماهیت و هدف کاربردی است و از نظر روش توصیفی از نوع زمینه‌یابی (پیمایشی) است.

جامعه آماری تحقیق حاضر را رؤسای کلانتری‌های غرب تهران، رؤسا و کارشناسان پلیس پیشگیری، کارکنان ادارات مبارزه با سرقت خودرو و آگاهی و مناطق آگاهی تشکیل می‌دهند که در مجموع ۸۱ نفر به عنوان نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه‌بندی شده انتخاب شدند.

روش گردآوری اطلاعات در این تحقیق روش کتابخانه‌ای و میدانی است و ابزارهای گردآوری آن را مصاحبه و پرسش‌نامه محقق ساخته تشکیل می‌دهد.

پایایی و روایی ابزار گردآوری اطلاعات

برای تعیین پایایی پرسشنامه مقدار آلفای کرونباخ $0/87$ تعیین گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌ها:

تجزیه و تحلیل اطلاعات این تحقیق در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت می‌گیرد. در سطح توصیفی با استفاده از مشخصه‌های آماری نظیر فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد تجزیه و تحلیل گردید و در سطح آمار استنباطی آزمون Z نسبت‌ها و آزمون T دو روش آلفای کرونباخ جهت تعیین اعتبار پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفته است.

یافته‌های تحقیق:

در این بخش به آزمون فرضیه‌های تدوین شده در تحقیق می‌پردازیم که نتایج آن به شرح زیر است:

فرضیه اول: بین آموزش و تجربه مأموران گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو تأثیر معناداری دارد.

برای بررسی این فرضیه از آزمون T یک نمونه‌ای استفاده کرده‌ایم که جدول آن به شرح ذیل می‌باشد.

جدول شماره ۱: بررسی میزان آموزش و تجربه مأموران و پیشگیری از سرقت خودرو

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۱۸۴۳	۱/۰۶۵۸۹	۳/۹۶۳۰	۸۱

جدول محاسبه آزمون t (میزان آموزش و تجربه مأموران و پیشگیری از سرقت خودرو)

۳ = میانگین واقعی					
آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵%	
				حد بالا	حد پایین
۸/۱۳۱	۸۰	۰/۰۰۰	۰/۹۶۳۰	۰/۷۲۷۳	۱/۱۹۸۶

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۳/۹۶۳۰ که اختلاف معناداری با میانگین واقعی دارد، بنابراین می‌توان گفت بین میزان آموزش و تجربه مأموران و پیشگیری از سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت از نظر پاسخگویان میزان آموزش و تجربه مأموران نقش مؤثری در پیشگیری از سرقت خودرو دارد.

فرضیه دوم:

بین ویژگی‌های محیطی (جغرافیایی) حوزه استحفاظی گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۳- ویژگی‌های محیطی حوزه انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۲۰۱۲	۱/۰۷۴۳۷	۳/۶۸۷۵	۸۰

جدول شماره ۴- ویژگی‌های محیطی حوزه انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

۳ = میانگین واقعی						
فاصله اطمینان ۹۵%	حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	آماره آزمون t

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۳/۶۸۷۵ که اختلاف معناداری با میانگین واقعی دارد، لذا بین ویژگی‌های محیطی حوزه استحفاظی گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۵: امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۰۹۹۹	۰/۹۸۹۹۲	۴/۰۸۶۴	۸۱

جدول شماره ۶: آزمون t امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

۳ = میانگین واقعی					
آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵%	
				حد بالا	حد پایین
۹/۸۷۷	۸۰	۰/۰۰۰	۱/۰۸۶۴	۰/۸۶۷۵	۱/۳۰۵۳

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۴/۰۸۶۴ که اختلاف معناداری با میانگین واقعی دارد، بین وجود امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت از دیدگاه پاسخ‌دهندگان وجود امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشتی در پیشگیری از سرقت خودرو تأثیر زیادی دارد.

فرضیه چهارم: بین میزان اختیارات مأموران گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۷: اختیار مأموران گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۱۴۹۷	۱/۰۲۱۸۳	۳/۶۷۰۹	۷۹

جدول شماره ۸: اختیار مأموران گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

۳ = میانگین واقعی					
فاصله اطمینان ۹۵%	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	آماره آزمون t	حد بالا
					حد پایین
۰/۴۴۲۰	۰/۶۷۰۹	۰/۰۰۰	۷۸	۵/۸۳۶	۰/۸۹۹۸

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۳/۶۷۰۹ که اختلاف معناداری با میانگین واقعی دارد، بین میزان اختیارات مأموران گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه پنجم: بین وجود رویه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۹: وجود رویه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم**سرقت خودرو**

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۰۸۲۶	۰/۹۷۴۳۶	۳/۹۷۵۳	۸۱

جدول شماره ۱۰: وجود رویه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

۳ = میانگین واقعی					
آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵%	
				حد بالا	حد پایین
۹/۰۰۰۹	۸۰	۰/۰۰۰	۰/۹۷۵۳	۱/۱۹۰۸	۰/۷۵۹۹

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۳/۹۷۵۳ که اختلاف معناداری با عدد ۳ (میانگین واقعی) دارد، بین رویه قواره‌مند و استاندارد برای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ششم: در صورت سوءظن بین اطلاع‌رسانی به موقع و سریع به واحدهای گشت انتظامی و پیشگیری از جرایم سرقت خودرو رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۱۱: اطلاع‌رسانی به موقع به مأموران در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد داده‌ها
۰/۱۱۰۵۲	۹۸	۳/۹۰۰۰	۸۰

جدول شماره ۱۲: اطلاع‌رسانی به موقع به مأموران در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو

۳ = میانگین واقعی					
آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵%	
				حد بالا	حد پایین
۸/۱۴۳	۷۹	۰/۰۰۰	۰/۹۰۰۰	۱/۱۲۰۰	۰/۶۸۰۰

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقایسه آن با خطای مجاز (سطح معناداری) ۰/۰۵ و نیز با توجه به میانگین ۳/۹۰ که اختلاف معناداری با میانگین واقعی دارد، لذا

اطلاع‌رسانی به موقع به گشت‌های انتظامی در وقوع سرقت‌ها به‌ویژه در پیشگیری از سرقت خودرو تا حد زیادی مؤثر است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت گشت انتظامی در پیشگیری از جرایم سرقت خودرو می‌پردازد که در جامعه آماری سرکلانتری‌های سوم و پنجم تهران بزرگ انجام شده است که نتایج آن به شرح زیر است:

۱- آموزش‌های اولیه و اصولی نیروهای گشتی نقش بسزایی در پیشگیری از سرقت خودرو دارد. همچنین نمی‌توان جایگاه و نقش تجربه را در هنگام گشت‌زنی کشف جرایم نادیده گرفت. بنابراین همراه بودن آموزش صحیح با تجربه مأموران نقش بزرگی در پیشگیری از جرایم از جمله سرقت خودرو دارد.

۲- ویژگی‌های محیطی از جمله آشنایی سارقان با محل مورد سرقت، محل قرار گرفتن خودرو در کوچه‌های بن‌بست یا خیابان‌ها و دیگر موارد تأثیر بسزایی در سرقت سارقان دارد که مطلع بودن از این موضوعات می‌تواند در هنگام اعزام نیروها به گشت و همچنین در هنگام گشت‌زنی مورد استفاده قرار گیرد.

۳- امکانات خودرویی و تجهیزات مناسب واحدهای گشتی تأثیر بسزایی در پیشگیری از جرایم از جمله سرقت خودرو دارد و کمبود یا فقدان آن به همان نسبت باعث افزایش سرقت خودرو خواهد شد.

۴- اختیارات مأموران در گشت انتظامی در پیشگیری از سرقت تأثیرگذار است. مأموران در حال حاضر در هنگام گشت‌زنی از اختیار لازم برخوردار نیستند که این امر آنها را محدود می‌سازد و دادن اختیار به آنها بیش از اختیار فعلی و البته در محدوده قوانین و مقررات تأثیر مثبتی در پیشگیری از سرقت خودرو خواهد داشت.

۵- وجود رویه قواره‌مند و استاندارد تا حدود زیادی در پیشگیری از جرایم تأثیر دارد و اگر مأموران برابر رویه‌های استاندارد و معین به گشت‌زنی بپردازند البته با داشتن اختیار لازم موفق‌تر عمل خواهند کرد.

۶- در صورت اطلاع رسانی به موقع و سریع به واحدهای گشت انتظامی زمینه حضور به موقع واحدهای گشت انتظامی در منطقه مورد نظر شده و متواری شدن سارقان و کاهش جرم سرقت خودرو خواهد شد.

پیشنهادها

۱- تلاش برای تثبیت رویه‌ها و قوانین

ثبات رویه قواره‌مند در فعالیت‌های اجرایی و قوانین متعارف ناجا از جمله گشت‌های انتظامی ... می‌تواند باعث پیشرفت بهتر فعالیت گشت‌ها شود. گشت‌های انتظامی فی‌النفسه همراه و ملازم با مقدار قابل توجهی ریسک در ابعاد مختلف هستند. اگر بی‌ثباتی قوانین و رویه‌های جاری هم مزید بر آن شود بی شک تحمل مشکلات گشت برای افراد بسیار دشوارتر خواهد بود.

۲- ارائه الگوی استاندارد آموزش مأموران گشت‌های انتظامی

تلاش برای تهیه یک برنامه آموزشی تخصصی مدون و استاندارد با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی و با رویکرد جامعه‌شناختی در زمینه گشت انتظامی می‌تواند بعضی از ناهماهنگی فعلی در زمینه گشت را از میان بردارد و از اعمال سلیقه‌های شخصی و سازمانی بکاهد. این الگو حتی امکان باید قابلیت انعطاف بر اساس شرایط محیطی و ویژگی‌های شهرهای مختلف ایران را داشته باشد.

۳- فرهنگ‌سازی برای صاحبان خودرو

بر اساس یافته‌های فوق می‌توان نتیجه گرفت که توجه و تاکید بر امر فرهنگ‌سازی و اشاعه فرهنگ پارک خودرو در مکان مناسب با رعایت نکات ایمنی و خصوصاً در بین مالکان خودرو در کلان شهرها و شهرهای بزرگ کشور می‌تواند تاثیر بسزایی در پیشگیری از سرقت خودرو داشته باشد و این فرهنگ‌سازی می‌تواند توسط رسانه‌های جمعی صورت گیرد.

۴- تجهیز خودروهای گشتی

تنوع خودروها و امکانات گوناگون آن باعث شده سارقان پس از ارتکاب جرم با سرعت بسیار زیاد از محل متواری شوند و نیروهای گشتی برای دستگیری آنان نیازمند خودرو با توانایی همسطح آنان می‌باشند و از طرفی خودروها گشتی بایستی دارای امکانات و تجهیزات مدرن پلیسی در داخل خودرو از قبیل GPS (سیستم تعیین موقعیت)، سیستم ارتباطی پیشرفته، ارتباط شبکه‌ای با پلیس آگاهی برای پیگیری سریع خودروهای مسروقه و دیگر امکانات مدرن باشد.

منابع

- ابتهاج، ابوالقاسم، (۱۳۸۷). *گشت انتظامی*، تهران: دانشگاه علوم انتظامی.
- ابرندآبادی، علی حسین نجفی، *فصلنامه تحقیقات حقوقی* شماره ۱۹-۲۰-۱۳۷۷
- بارانی بیرانوند، محمد، (۱۳۷۶). *پیشگیری از بزه‌دیدگی سرت*، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز، تهران. واحد مرکز.
- سهرابی، اسکندر، (۱۳۸۳). *بررسی عوامل مؤثر بر اثربخشی گشت انتظامی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده دانشگاه علوم انتظامی.
- گل محمدی خامنه، علی، (۱۳۸۷). *پیشگیری از جرایم*، تهران: قلم آذین.
- رضائزاد، نادر، (۱۳۸۴). *رابطه بافت شهری در نحوه انجام وظیفه گشت انتظامی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده دانشگاه علوم انتظامی.
- گلشنی، مهدی، (۱۳۸۳). *بررسی رابطه حضور گشت‌های انتظامی با احساس امنیت*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه علوم انتظامی.
- گلدوزیان، ایرج، (۱۳۸۶). *بایسته‌های حقوق جزای عمومی*، تهران: نشر میزان.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۷۸). *پیشگیری از بزه‌کاری و پلیس محلی*، دو فصلنامه تحقیقات حقوقی، شماره ۲۵ و ۲۶، صفحات: ۱۲۹-۱۵۰.